

Aleš Palán
autori@hn.cz

Rusko se rozpadlo, létají atomovky. Zatím u Sorokina

Nový román Vladimira Sorokina *Doktor Garin se odehrává v blízké budoucnosti. Je temnou dystopií prošípanou násilnostmi a úvahami politickými i duchovními.*

V zeleném županu a s titanovými protézami na nohou prochází doktor Garin apokalyptickou krajinou kdesi daleko za Uralem. Co chvíli vypukne lokální válka mezi státy, které povstaly z popela Ruské federace, co chvíli někdo použije taktickou jadernou pumu... V tomto rámci se odehrává nejnovější román Vladimira Sorokina *Doktor Garin*. Román znepokojivý, divoký a dost možná i prorocký.

Sorokin je jedním z ruských autorů, kteří nemusí po únorovém vpádu Putinovy armády na Ukrajinu dokazovat, že stojí proti politice Kremlu. Jeho sžíravě ironické knihy tepou do ruského imperiálního snění už dlouhá desetiletí. Není to jen proslavený Den opričníka, ale také další práce jako *Manaraga* či *Vánice*, které ukazují Sorokina jako zorientova-

řít. Evidentně pod dojmem toho, že literatura není tak nebezpečná.

Odkaz na tuhle taktiku ostatně najdeme také v *Doktoru Garinovi*. Titulní hrdina se z bezvýhodné situace dostane tím, že uvěří mýtu popsanému na posledním listu knihy, kterou s sebou nosil v podstatě jako zbytečnost a jejíž listy mu sloužily zejména na podpal. Sorokinův nový román se jako většina jeho děl odehrává v blízké budoucnosti, je temnou dystopií prošípanou násilnostmi, technickými vychytávkami – jako je koloběžka na bramborový pohon, stomatologická housenka či chytré deky – a propletenou úvahami politickými i duchovními.

Doktor Garin zpočátku vůbec nevypadá jako road movie, či dokonce love story. V sanatoriu Altajské cedry se v doktorově péči zotavují vůdčí postavy minulosti (rozuměj: současnosti), mezi nimiž rozpozná-

rým se stále prořídlejší skupinka uprchlíků dostává. Sorokin jako sebevědomý vypravěč věří, že dokáže svůj příběh bezrestně narušovat, ale kdesi za polovinou knihy, kdy sami hrdinové bloudí v bezdomoví, je těch odboček snad až příliš.

Dvě závěrečné rozsáhlé kapitoly Bílá vrána a Bílý havran ovšem představují takovou jízdu, veškeré bloudění je okamžitě zapomenuto. Sorokinovo finále je jedním slovem grandiózní. Doktor Garin upadne do zajetí tajemné, snad trochu člověčí rasy a podílí se jako ostatní lidé na výrobě omorotů, na pohled dokonalých kopií nejnovějších mobilů, ovšem ze dřeva. Smysl této výroby je ztročeným lidem dlouho neznámý – a snad to tak bylo i lepší. Sexuální propojení Garina s černouší albínkou Cbjuchr je nesmírně odpudivé i vábivé. A kupodivu právě ono se ukáže být cestou k záchraně.

K mnoha kvalitám výjimečné knihy je třeba připočíst nápaditý překlad Libora Dvořáka a tradičně precizní redakci nakladatelství Pistorius & Olšanská.

Dva doktoři Nejen názvem, ale také řadou motivů odkazuje Vladimir Sorokin (na snímku) svým *Doktorem Garinem* na slavný román Borise Pasternaka *Doktor Živago*. **Foto: Profimedia**

ného a nebojácného autora. Tuhle pozici si ostatně dnes šestašedesátiletý Sorokin osvojil už v mládí, kdy nevstoupil do Komsomolu a posléze byl vyhozen ze zaměstnání. V Sovětském svazu jeho knihy nesměly vycházet. Na pultech ruských knihkupectví se mohou vlastně objevovat jen díky Putinově výběrové cenzuře, která se vši silou zaměřila proti médiím, divadlu či výstavám, ale literaturu nechávala – alespoň před válkou – dýchat, nebo alespoň živo-

váme například ruského expolitika Vladimira, co na všechno říká jen jediná slova, která umí: „Já to nebyl.“ Sorokin si s tím vystačí na mnoha stránkách a opakovaný vtíp se v nových souvislostech stává nezapomenutelným.

Tato „idyla“ ale nemá dlouhého trvání. Po vypuknutí války mezi Kazachstánem a Altajskou republikou se personál exkluzivního ústavu i jeho chovanci musí vydat na cestu. Využívají majakováky bez vlastní vůle, potkávají několikametrovou ženu a stále dokola vedou své pitoreskní úvahy.

Děj románu, už tak vrstevnatý a prošípaný historickými a literárními odkazy, co chvíli přerušují citáty z dopisů, knih a novin, ke kte-

Doktor Garin přichází k českému čtenáři právě včas. Za pár let si můžeme říct, zda měl Sorokin pravdu, že se současné Rusko rozpadne, vypuknou mnohé lokální války a jaderné pumy budou vytaženy z tajných skladů. Na tom, kolik temného se v člověku skrývá a že mráz stále přichází z Kremlu, se ale s autorem můžeme shodnout už nyní. S autorem, který nedávno raději Rusko opustil a jehož březnová esej o Vladimiru Putinovi nese název *Monstrum z minulosti*.

Vladimir Sorokin: Doktor Garin

Přeložil Libor Dvořák

Nakladatelství Pistorius & Olšanská, 2022, 440 stran, 469 korun